

απόψεις

Οι φορολογικοί έλεγχοι, οι δυσκολίες τους και τα αποτελέσματά τους

Σύμφωνα με τα στοιχεία που πρόσφατα (6.10) κατέθεσε στη Βουλή ο υπουργός Οικονομικών Τρύφων Αλεξιάδης, κατά το χρονικό διάστημα 2012 - 2015, οι φορολογικοί έλεγχοι της «Λίστας Λαγκάρντ», στην οποία έχουν περιληφθεί 2.062 ονόματα φυσικών προσώπων και νομικών οντοτήτων και για τραπεζικές τους κινήσεις ετών 2005 - 2007 (HSBC Γενεύης), έχουν εξελιχθεί ως εξής:

2012: 0 ελεγχόμενες υποθέσεις.

2013: 258 ελεγχόμενες υποθέσεις, 3 υποθέσεις ολοκληρώθηκαν.

2014: 143 ελεγχόμενες υποθέσεις, 95 υποθέσεις ολοκληρώθηκαν.

2015: 80 ελεγχόμενες υποθέσεις, 38 υποθέσεις ολοκληρώθηκαν.

Σύνολο: 481 ελεγχόμενες υποθέσεις, 136 υποθέσεις ολοκληρώθηκαν.

Στο τρέχον έτος, κατά τον μήνα Ιανουάριο άρχισε ο έλεγχος σε τέσσερις υποθέσεις, κατά τον μήνα Φεβρουάριο σε πέντε υποθέσεις, κατά τον μήνα Απρίλιο, σε μια υπόθεση, ενώ κινητικότητα παρουσιάζεται κατά τον μήνα Αύγουστο, που ανοίγουν πενήντα τρεις υποθέσεις.

Συνολικά, από τα 2.062 ονόματα της "Λίστας Λαγκάρντ", φορολογικός έλεγχος έχει ξεκινήσει μέχρι σήμερα σε κάτι περισσότερο από 500 υποθέσεις, ενώ αυτός έχει ολοκληρωθεί σε περίπου 150, με την παραγραφή για το χρονικό διάστημα 2005-2007 και για υποθέσεις της "Λίστας Λαγκάρντ", για τις οποίες υφίσταται εισαγγελική παραγγελία να ολοκληρώνεται μέχρι την 31.12.2016.

Έτσι, κατά τα τελευταία πέντε έτη έχει ελεγχθεί ποσοστό μικρότερο του 10% των ονομάτων της "Λίστας Λαγκάρντ", με τον υπουργό Οικονομικών να διαβεβαιώνει τη Βουλή ότι: «Δεν θα αφήσουμε να παραγραφεί στο τέλος του έτους».

Η «Λίστα Μπόγιανς» παραλήφθηκε από την ελληνική κυβέρνηση στο τέλος του έτους 2015. Τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, άρχισε ήδη ο φορολογικός έλεγχος σε 55 υποθέσεις. Για τη "Λίστα εμβασμάτων εξωτερικού", έως το τέλος του έτους 2015 είχε ξεκινήσει ο έλεγχος σε περίπου 1.500 υποθέσεις και είχε ολοκληρωθεί σε 584 από αυτές.

Παράλληλα, κατά το τρέχον οκτάμηνο (2016) και για τους 141 ελέγχους που ολοκληρώθηκαν από το ΚΕΜΕΕΠ, βεβαιώθηκαν 435 εκ. ευρώ φόροι και πρόστιμα, ενώ εισπράχθηκαν μόλις 73 εκ. ευρώ (ποσοστό εισπραξιμότητας 17%).

Η παράθεση των στοιχείων αυτών καταδεικνύει τη μεγάλη απόσταση μεταξύ αφενός της

πολιτικής βούλησης να περιορισθεί η φοροδιαφυγή τόσο στον ιδιωτικό πλούτο, όσο και στην επιχειρηματική δραστηριότητα και αφετέρου της δυνατότητας του ελεγκτικού φορολογικού μηχανισμού να ολοκληρώσει με ταχύτητα, αποτελεσματικότητα και σεβασμό στην αρχή του κράτους δικαίου, τους αναγκαίους φορολογικούς ελέγχους εντός του χρόνου παραγραφής των υποθέσεων. Περαιτέρω, οι αριθμοί αυτοί δεικνύουν την ακόμη μεγαλύτερη απόσταση μεταξύ του βεβαιούμενου από τον φορολογικό έλεγχο φόρο και του τελικώς εισπράξιμου.

Κατά την πάροδο των τελευταίων πέντε ετών, νομοθετήθηκε σωρεία μέτρων, τα οποία συνιστούν αποτελεσματικά όπλα για την αποκάλυψη κρυμμένου πλούτου και εισοδημάτων. Κυρίως, με τα μέτρα αυτά παρασχέθηκε ευρεία εξουσία στον διοικητικό ελεγκτικό μηχανισμό και τέθηκε η δράση της φορολογικής διοικητικής εξουσίας υπό την εποπτεία της δικαστικής εξουσίας, σε μια προδικασία, η συνταγματική ανοχή της οποίας έχει δημιουργήσει μεγάλη θεωρητική συζήτηση. Αυτά τα μέτρα δοκίμασαν και δοκιμάζουν ακόμη και σήμερα τα όρια της προσβολής σωρείας ατομικών δικαιωμάτων, με την αρχή της αναλογικότητας και της στάθμισης προσβαλλόμενων αγαθών να δοκιμάζεται στην πράξη. Ακόμη, τα μέτρα αυτά δοκίμασαν και δοκιμάζουν τα όρια και το πλαίσιο λειτουργίας της αρχής της διάκρισης των εξουσιών, αφού κατά τους φορολογικούς ελέγχους των «λιστών», ο ελεγχόμενος διοικητικά φορολογούμενος είναι ταυτόχρονα και πιθανός κατηγορούμενος, με τις δύο εξουσίες (διοικητική και δικαστική) να συμπλέουν και συχνά να συμπλέκονται σε περιοχές μέχρι σήμερα μη επεξεργασθείσες από τη θεωρία και τη νομολογία.

Η ένταξή μας σε κρατικά οργανωμένο κοινωνικό ιστό προϋποθέτει την από όλους μας αυξημένη φορολογική συνειδηση. Και αυτή επιτυγχάνεται πρωτίστως όταν η φοροδιαφυγή είναι ασύμφορη για όποιον την επιχειρεί. Έτσι, ένας αυστηρός φορολογικός μηχανισμός συντελεί στην επίτευξη του κοινού κοινωνικού στόχου, δηλαδή στον περιορισμό της φοροδιαφυγής που έχει πλέον και λόγω της κατάρρευσης της ελληνικής οικονομίας, αναχθεί σε λόγο εθνικού συμφέροντος. Όμως, για να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα δεν αρκεί μόνο ο φορολογικός ελεγκτικός μηχανισμός να είναι αυστηρός και οπλισμένος με υπερεξουσίες. Αντίθετα, αυτός καλείται να είναι δίκαιος, να δρα κατά την αρχή του κράτους δικαίου και συγχρόνως να είναι ταχύς, ευέλικτος και αποτελεσματικός. Τα αποτελέσματα του ελέγχου της «Λίστας Λαγκάρντ» υποδεικνύουν ότι η αναγκαία αποτελεσματικότητα και ταχύτητα δεν έχει μέχρι σήμερα καταστεί δυνατή. Κατά γενική ομολογία, οι υπό κρίση έλεγχοι συνιστούν δύσκολους ελέγχους της συνολικής φοροδοτικής ικανότητας των υπόχρεων φυσικών προσώπων και χρειάζονται τεχνογνωσία, μέσα και χρόνο. Έτσι, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η ολοκλήρωση των ελέγχων της «Λίστας Λαγκάρντ» καθώς και της αντίστοιχης «Λίστας Μπόργιανς» και των λοιπών λιστών, εντός του χρόνου παραγραφής δεν μοιάζει με τα μέχρι σήμερα δεδομένα εφικτή.

Ίσως, λοιπόν, έχουν ωριμάσει οι συνθήκες να επεξεργαστούμε άλλες αποτελεσματικές λύσεις συμμόρφωσης αυτών των φορολογουμένων. Ίσως, ήρθε ο καιρός, να εξετάσουμε και επιτέλους να αποφασίσουμε ένα πλαίσιο εθελοντικής συμμόρφωσης, αναφορικά με τα προηγούμενα έτη και εισοδήματα. Άλλωστε το φορολογικό δίκαιο είναι το ρεαλιστικότερο των δικαίων και έχει από την ουσία του την ικανότητα να προσαρμόζεται στις τρέχουσες κάθε φορά συνθήκες.

Ασπασία Μάλλιου